

**РОЛЬ РОМАНА КОРДИСА (1886–1934)
У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ АЛЬПІНІЗМУ,
ЛИЖНОГО СПОРТУ І ТУРИЗМУ**

Ольга Романчук

д-р пед. наук, професор

Ростислав Коваль

канд. філол. наук, доцент

Наталія Базиляк

канд. пед. наук, доцент

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)*

Лариса Матлашенко

науковий співробітник

Музей «Личаківський цвинтар» (Україна)

Роман Кордис (Roman Kordys) народився 23 лютого 1886 року у Львові [1, 2, 6]. Він був відомим юристом, журналістом, альпіністом, активно популяризував лижний спорт і гірський туризм. Відіграв значну роль у розвитку альпінізму в Польщі. Його діяльність стосувалася спортивної, організаційної, публіцистичної та редакторської сфер.

На початку ХХ століття Роман Кордис розпочав підкорювати вершини Карпатських гір, зокрема Татри. Його сходження спричинили нові тенденції в альпінізмі, самостійність, звільнення від потреби у професійних гідах. Постійними супутниками походів були його ровесники Зигмунт Клеменсевич (Zygmunt Klemensiewicz, 1886–1963), згодом відомий науковець у галузі фізики та хімії, та Єжи Маслянка (Jerzy Maślanka, 1886–1961), згодом інженер. Роман Кордис відіграв важливу роль у розвитку польського лижного спорту у Східних Карпатах і Татрах. Кілька разів був в Альпах, здійснивши багато важких сходжень на вершини разом зі згаданими друзями. Після Першої світової війни він через погіршення стану здоров'я відмовився від походів у гори [3, 4, 6].

Роман Кордис займався інтенсивною організаційною роботою, у 1904 році ставши одним із засновників гуртка альпіністів, у 1907 році – одним із співзасновників та активним членом Карпатського товариства лижників (Karpackie Towarzystwo Narciarzy). У міжвоєнний період він був одним із провідних

діячів Польського товариства татр (Polskie Towarzystwo Tatrzańskie / РТТ), у 1923–1933 роках – у керівному складі. Активно пропагував ідею того, що майбутнє польського альпінізму пов'язане не лише з Татрами, але й іншими горами світу [3, 4, 6].

Роман Кордис активно публікувався у виданнях «Taternik», «Wędrowiec» «Ruch» та «Słowo Polskie». Написав важливі праці з історії альпінізму: «Kto pierwszy przeszedł Żabią przełęcz?» (1907), «O tatrzańskie itinerarium Staszica» (1928), «Przedślanicy turystyki polskiej. Wiek XVI i XVII» (1930), «Czy Frölich był na Łomnicy?» (1930), його мету і завдання: «Karłowicz jako taternik» (1909), «O trudnościach wycieczek górskich» (1910), «O cele taternictwa» (1913), «Reforma Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego» (1923), «Taternictwo wczoraj, dziś i jutro» (1929), «Polacy i alpinizm» (1934). Низку статей присвятив фізичному вихованню і спорту: «Narty i ich użycie» (1908), «Uwagi o wychowaniu fizycznym» (1909), «Rozwój narciarstwa polskiego» (1909), «Zarys rozwoju narciarstwa polskiego» (1910), «Sport i kultura» (1911), «Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy» (1912), «Początki polskiego narciarstwa» (1925). Окремі публікації Романа Кордиса мали мемуарний характер, зокрема, «Pierwsze kroki» (1928) та «Przez siedm gór i przez siedm dolin na nartach» (1929). Роман Кордис був співзасновником (1907) та редактором часопису «Taternik» (1907–1911), деякий час редагував розділ, присвячений туризму, у журналі «Wędrowiec», у 1922–1929 роках – редактор видання «Słowo Polskie» у Львові, у 1929–1934 роках – редактор видання «Ilustrowany Kurier Codzienny» у Кракові [3, 4, 6].

Роман Кордис

Гробниця Кордисів

Роман Кордис помер 6 грудня 1934 року у Кракові [6], похований на 68 полі Личаківського цвинтаря у Львові у родинному гробівці [1, 2, 5], де також спочивають Францішек Кордис (Franciszek Kordys, 1843–1898), Катажина Кордисова (Katarzyna Kordysowa, 1856–1921) та Олімпія Хелена з Мірських Розенбушов (Olimpia Helena z Mirskich Rosenbuschowa, 1858–1935).

Отже, саме Роман Кордис на початку ХХ століття відіграв одну з ключових ролей у розвитку альпінізму, скелелазіння, лижного спорту, туризму в Карпатських горах, залишив багату публіцистичну спадщину. Вивчення його професійної діяльності дасть змогу краще зрозуміти процеси і тенденції розвитку спортивної та туристичної сфер того періоду.

Список використаних джерел

1. Поховання спортсменів на Личаківському кладовищі / Є. Приступа та ін. ; за заг. ред. Є. Приступи. – Львів : Компанія “Манускрипт”, 2015. – 64 с.
2. Екскурсія «Поховання львівських спортсменів на Личаківському кладовищі» – один з напрямів розвитку некрополя як туристичного об’єкта / Романчук О., Коваль Р., Мельник Ю., Базиляк Н., Матлашенко Л. // Молода спортивна наука України. – Львів : ЛДУФ, 2015 – Вип. 19, т. 4. – С. 81–87.
3. Kapłon J. Karpackie Towarzystwo Narciarzy we Lwowie / Kapłon J. // Góry – Literatura – Kultura. – 2018. – №12. – S. 251–276.
4. Kapłon J. Karpackie Towarzystwo Narciarzy we Lwowie 1907–1939. Kraków: Polskie Towarzystwo turystyczno-krajoznawcze, Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK, 2020. – 276 s.
5. Nicieja S. S. Ogród snu i pamięci. Dzieje Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie oraz ludzi tam spoczywających w latach 1786–2010. – Opole, 2011. – 544 s.
6. Taternik. Organ klubu wysokogórskiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Rocznik XX. Nr 6. Zeszyt poświęcony pamięci Romana Kordysa. – Kraków – Warszawa, Lipiec 1936. – S. 194–209.